

UDC: 636.5

Original scientific paper
Originalni naučni rad

REGIONALNI RAZMEŠTAJ ŽIVINARSKÉ PROIZVODNJE U SRBIJI ¹

Rodić, Vesna, Perić Lidija, Vukelić Nataša ²

Rezime

Regionalni aspekti živinarske proizvodnje sve više privlače pažnju istraživača, ne samo zbog rastućeg značaja ove proizvodnje za ishranu stanovništva, već i zbog brojnih socio-ekonomskih, ekoloških i epidemioloških implikacija koje ova proizvodnja (može da) ima na lokalne zajednice u kojima se odvija. Cilj rada je da se na bazi podataka Popisa poljoprivrede 2012 izvrši analiza regionalne distribucije živinarske proizvodnje u Srbiji kako bi se obezbedili podaci potrebni za različite procene uticaja, epidemiološke evaluacije i donošenje odluka u domenu planiranja razvoja živinarske proizvodnje i kreiranja mera agrarne politike. Izvršena analiza je pokazala da najveće učešće i u pogledu broja gazdinstava koja se bave proizvodnjom jaja i u pogledu broja kokošaka nosilja ima Region Šumadije i Zapadne Srbije, dok je najviše proizvođača sa preko 5.000 nosilja u Vojvodini. Kada je brojerska proizvodnja u pitanju u broju gazdinstava koja se bave ovom proizvodnjom podjednako učešće imaju regioni Šumadije i Zapadne Srbije i Vojvodine, dok u pogledu broja velikih proizvođača i broja samih brojlera postoji izrazita dominacija Regiona Vojvodine.

Ključne reči: živinarska proizvodnja, regioni, distribucija, Srbija

¹ Rad je rezultat istraživanja u okviru projekata TR31033 i OI 179028 finansiranih od strane Ministarstva za prosvetu, nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije

² Dr Vesna Rodić, redovni profesor, Dr Lidija Perić, redovni profesor, Dr Nataša Vukelić, docent, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Trg Dositeja Obradovića 8, 21000 Novi Sad, e-mail autora za kontakt: rodicv@polj.uns.ac.rs

REGIONAL DISTRIBUTION OF POULTRY PRODUCTION IN SERBIA ¹

*Rodić, Vesna, Perić Lidija,
Vukelić Nataša ²*

Summary

Regional aspects of poultry production are increasingly attracting the attention of researchers. This is not only because of the growing importance of this production for feeding, but also due to many socio-economic, ecological and epidemiological implications which this production has (can have) on local communities. The aim of this paper is to analyze – based on 2012 Census of Agriculture – the regional distribution of poultry production in Serbia in order to provide data needed for different impact assessments, epidemiological evaluations and decision-making when planning the development of poultry production and creating agricultural policy measures. The obtained results of the analysis showed that the region of Sumadija and Western Serbia has the highest share both in the number of agricultural households engaged in egg production and in the number of laying hens, while most flocks with more than 5.000 laying hens are located in the Region of Vojvodina. The regions of Sumadija and Western Serbia, and Vojvodina have an equal share in the number of agricultural households engaged in broiler production, while Vojvodina maintains strong domination with regard to the number of broilers and the number of large flocks.

Key words: areas, fruit production, Serbia, Vojvodina, trends

¹ The research is part of the projects TR31031 and OI179028 financed by Serbian Ministry of Education, Science and Technological Development

² Dr Vesna Rodić, full professor, dr Lidija Perić, full professor, dr Nataša Vukelić, assistant professor, University of Novi Sad, Faculty of Agriculture, Department of Agricultural Economics and Rural Sociology, Trg Dositeja Obradovića 8, Novi Sad, corresponding author: rodicv@polj.uns.ac.rs

1 Uvod

Regionalnost je karakteristična za stočarsku proizvodnju i posledica je sa jedne strane prirodnih, a sa druge strane društveno-ekonomskih faktora u određenom području koji podsticajno ili ograničavajuće deluju na razvoj određenih grana i linija proizvodnje (Robinson et al., 2014). U Srbiji postoji izvesna regionalna specijalizacija stočarske proizvodnje i to takva da se tradicionalno najveći broj svinja i živine proizvodi na severu zemlje, odnosno u Beogradskom i Regionu Vojvodine, goveda i ovaca je najviše u Regionu Šumadije i Zapadne Srbije, dok se u Regionu Južne i Istočne Srbije gaji najveći broj koza (Popović, 2014). Naravno, kod svake ove vrste postoji slabija ili jača (ne)uravnoteženost kako između pojedinih regiona, tako i unutar svakog regiona, odnosno između pojedinih administrativnih oblasti (Bošnjak i Rodić, 2008).

Zbog značaja koji živinarska proizvodnja ima za ishranu rastućeg svetskog stanovništva (Scanes, 2007), ali i mnogobrojnih socio-ekonomskih (Jensen and Dolberg, 2003; Dolberg, 2007), a u novije vreme sve više i ekoloških (Gerber et al., 2007; Steinfeld and Gerber, 2010; Rodić et al., 2011) i pretećih epidemioloških implikacija (Fuller et al., 2014) koje ova proizvodnja ima (ili može da ima) na lokalne zajednice u kojima se odvija, pre svega u zemljama u razvoju, regionalni aspekti ove proizvodnje sve više privlače pažnju istraživača (Prosser et al., 2011).

Primenjene metode i tehnike analize geografske distribucije se razlikuju (od analize popisnih rezultata do sofisticiranih satelitskih praćenja), ali se osnovna ideja svodi na obezbeđivanje pouzdanih podataka potrebnih za različite procene uticaja, epidemiološke evaluacije i donošenje odluka u domenu planiranja razvoja proizvodnje i kreiranja mera agrarne politike.

2 Cilj i metod rada i izvori podataka

Osnovni cilj rada je da se izvrši analiza regionalne distribucije živinarske proizvodnje u Srbiji. Kako su istraživanja Popovića (2014) pokazala da je ukupan broj živine podjednako raspoređen između severnog i južnog dela zemlje (Srbija-sever i Srbija-jug), analiza u ovom radu je fokusirana na distribuciju između četiri regiona Republike Srbije (Region Vojvodine, Beogradski region, Region Šumadije i Zapadne Srbije i Region Južne i Istočne Srbije). Regionalnom analizom su obuhvaćene samo kokoške nosilje i brojleri, s obzirom na dominantno mesto koje imaju u živinarskoj proizvodnji u Srbiji.

Za realizaciju postavljenog cilja istraživanja primenjen je komparativno-analitički metod. Podaci o broju grla preuzeti su iz zvaničnih publikacija i elektronske baze podataka Popisa poljoprivrede 2012, dostupne na sajtu Republičkog zavoda za statistiku (<http://popispoljoprivrede.stat.rs> i <http://webrzs.stat.gov.rs>).

Rezultati istraživanja i diskusija **3**

Brojno stanje živine u Srbiji **3.1.**

Prema rezultatima Popisa poljoprivrede u Srbiji je 2012. godine bilo ukupno 26.711.220 živine. Od tog broja kokošaka nosilja je bilo 31,5%, brojlera 49,1%, a ostatak su druge kategorije kokošaka (podmladak i petlovi su 16%) i druge vrste živine (ćurke, patke, guske, morke i drugo čine 3,4%).

Popisni podaci pokazuju da je živinarska proizvodnja dosta zastupljena na poljoprivrednim gazdinstvima u Srbiji. Tako je neki oblik živinarske proizvodnje prijavilo čak 413.792 gazdinstva (65,52% od ukupnog broja popisanih poljoprivrednih gazdinstava). Međutim, mnoga porodična poljoprivredna gazdinstva su uslov da budu popisana ispunila kroz kriterijum minimalne površine zemljišta koju obrađuju/koriste ili gajenjem neke druge vrste stoke, tako da je na čak 87,72% gazdinstava koja su prijavila da imaju živinarsku proizvodnju broj živine bio ispod 50 jedinki. Drugim rečima, od ukupnog broja poljoprivrednih gazdinstava u Srbiji na svega 8% (50.802 gazdinstva) se gajilo više od 50 ptica. Posebno je važno istaći činjenicu da se više od 5.000 jedinki gaji samo na 539 gazdinstava (0,08% ukupnog broja), a da se na tim gazdinstvima nalazi više od pola ukupnog broja živine u zemlji (56%). Živinarski sektor, dakle, karakteriše relativno veliki broj učesnika, ali je mali broj gazdinstava koja imaju značajniji robni karakter.

S obzirom na dominantno učešće kokošaka nosilja i brojlera u ukupnom broju živine u nastavku rada je urađena analiza brojnog stanja i regionalnog razmeštaja samo za ove dve linije proizvodnje.

Brojno stanje i regionalna distribucija kokošaka nosilja **3.2.**

Ukupan broj nosilja registrovanih Popisom 2012. godine je iznosio 8.426.637. Čak 276.603 poljoprivrednih gazdinstava u Srbiji (43,8% ukupnog broja gazdinstava) je gajilo kokoške nosilje, odnosno proizvodilo jaja. Međutim, ako se pogleda broj nosilja može se videti da se radi o vrlo malim pojedinačnim kapacitetima. Čak 96,6% gazdinstava koja gaje nosilje ima ih manje od 50, ali je na takvim gazdinstvima svega oko 45% ukupnog broja nosilja (Tabela 1).

Ono što je za ovu proizvodnju specifično je da gazdinstava sa malim pojedinačnim kapacitetima, zahvaljujući njihovom velikom broju, uprkos pretežno netržišnom karakteru proizvodnje već duži niz godina u pojedinim delovima godine imaju tržišne viškove i uspevaju značajno da utiču na stanje na tržištu, otežavajući tako poslovanje robnim proizvođačima, čija proizvodnja je visoko intenzivna i nema sezonski karakter (Rodić et al., 2010).

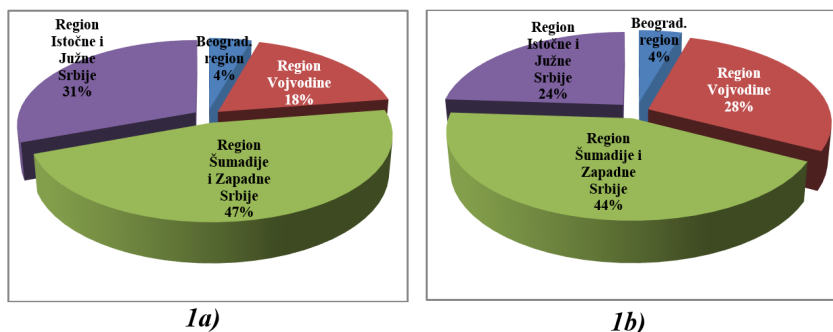
Tabela 1. Poljoprivredna gazdinstva prema veličini jata - kokoške nosilje
Table 1. Number of agricultural holdings and number

Veličina jata	Nosilje		Gazdinstva	
	Broj	%	Broj	%
1-49	3.780.280	44,9	267.261	96,6
50-99	410.455	4,9	7.399	2,7
100-300	149.843	1,8	1.113	0,4
300-500	66.525	0,8	198	0,0
500-1000	85.447	1,0	133	0,1
1000-3000	411.789	4,9	255	0,1
3000-5000	304.824	3,6	84	0,0
>=5000	3.217.510	38,2	160	0,1
Total	8.426.673	100,0	276.603	100,0

Izvor: Republički zavod za statistiku, 2013

Sa druge strane, gazdinstava sa više od 5.000 nosilja je svega 160, odnosno 0,1% ukupnog broja). Ipak, na takvim, uslovno rečeno velikim farmama¹, nalazi se skoro 40% ukupnog broja nosilja.

Posmatrano po regionima (Grafikon 1) i u pogledu broja gazdinstava koja imaju kokoške nosilje (1a) i u pogledu broja nosilja (1b) dominaciju ima Region Šumadije i Zapadne Srbije (47% i 44% respektivno) iako je učešće ovog regiona u ukupnom broju živine u zemlji ispod 35%.

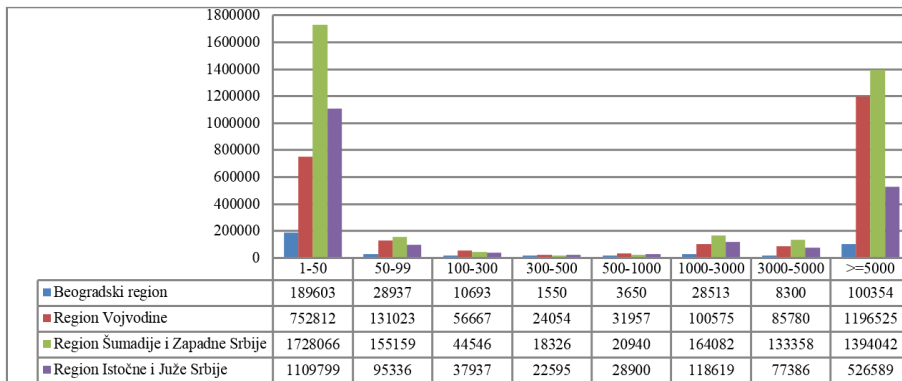
Grafikon 1. Regionalna distribucija gazdinstava koja gaje kokoške nosilje (1a) i kokošaka nosilja (1b) u Republici Srbiji prema Popisu poljoprivrede 2012

Graph 1. Regional distribution of agricultural holdings growing laying hens (1a) and laying hens (1b) in the Republic of Serbia according to the Census of Agriculture 2012

Kad je Beogradski region u pitanju učešće ovog regiona je stabilno i iznosi između 4 i 5%, bez obzira da li se radi o učešću u ukupnom broju živine, u broju nosilja ili u broju gazdinstava koja ih gaje. To se, međutim, ne može reći za druge regione. Tako je učešće Regiona Vojvodine i u broju gazdinstava koja se bave ovom proizvodnjom i u broju nosilja značajno manje nego što je učešće ovog regiona u ukupnom broju živine (45%), dok je u Regionu Istočne i Južne Srbije situacija upravo obrnuta.

Ove razlike su posledica različitih veličina jata u pojedinim regionima (Grafikon 2), a one su, opet, uslovljene brojnim faktorima, kako prirodnim, odnosno mogućnostima proizvodnje hrane, tako i društveno-ekonomskim, pre svega tradicijom u proizvodnji, ali i razvijenošću proizvodnje podmlatka i izgrađenošću prehrambene industrije, kao značajnog konzumenta jaja.

¹ Uslovno, jer popis ne daje detaljniju strukturu farmi u ovoj kategoriji, a farma od 5.000 kokošaka nosilja se u evropskim razmerama ne može smatrati velikom farmom

Grafikon 2. Broj kokošaka nosilja prema veličini jata po regionima

Graph 2. Number of laying hens by flock size

Tako se u Regionu Vojvodine u najmanjim jatima (ispod 50 kokošaka) nalazi 32% ukupnog broja nosilja, dok je u Beogradskom regionu to 51%, a u Regionu Istočne i Južne Srbije čak 55%. Sa druge strane, u Regionu Vojvodine 50% ukupnog broja nosilja se nalazi na gazdinstvima sa kapacitetima većim od 5.000 jedinki, dok je to u Beogradskom regionu svega 27%, a u Regionu Istočne i Južne Srbije 26%. Neravnoteža je najmanja u regionu Šumadije i Zapadne Srbije gde je 38% nosilja na gazdinstvima sa najvećim, a 47% na onim sa najmanjim kapacitetima. Pošto je u svim regionima još uvek veliki broj nosilja na gazdinstvima sa najmanjim kapacitetima može se konstatovati da koncentracija i specijalizacija u ovoj proizvodnji tek treba da uslede i neophodno ih je određenim merama stimulisati. Ovo tim pre što se približava 2020. godina, do kada je odložena zabrana držanja nosilja u klasičnim, baterijskim kavezima i proizvođačima sa preko 300 nosilja u jatu (na koje se zabrana odnosi) je hitno neophodna pomoć (pre svega finansijska) za prelazak na dozvoljene sisteme držanja, ukoliko se ne želi da oni napuste sektor (Rodić i sar., 2014).

Brojno stanje i regionalna distribucija brojlera 3.3.

Kada je brojlerska, odnosno proizvodnja pilećeg mesa u pitanju, u Srbiji je Popisom 2012. godine registrovano 13.102.323 grla. Gazdinstava koja su se izjasnila da gaje brojlere je bilo 50.842 (8% ukupnog broja gazdinstava), što je daleko manje (više od 5 puta) nego kada su kokoške nosilje u pitanju.

U odnosu na proizvodnju jaja, u brojlerskoj proizvodnji je manje učešće najmanjih proizvođača (sa do 50 brojlera), kojih je nešto više od $\frac{3}{4}$ ukupnog broja. Značaj ovih gazdinstava je, međutim, izuzetno mali jer je na njima gaji svega oko 7% ukupnog broja brojlera. Istovremeno je značajno veće učešće proizvođača sa preko 5.000 brojlera (takvih je oko 0,7%) i na njima se nalazi preko $\frac{3}{4}$ ukupnog broja brojlera (Tabela 2). Koncentracija brojlerske proizvodnje je, dakle, daleko veća nego što je to slučaj sa proizvodnjom jaja.

Što se regionalnih razlika tiče (Grafikon 4), u pogledu broja gazdinstava koja se bave proizvodnjom pilećeg mesa (4a) ne postoji, kao kod proizvodnje jaja, dominacija jednog regiona u odnosu na ostale, već je podjednako učešće Re-

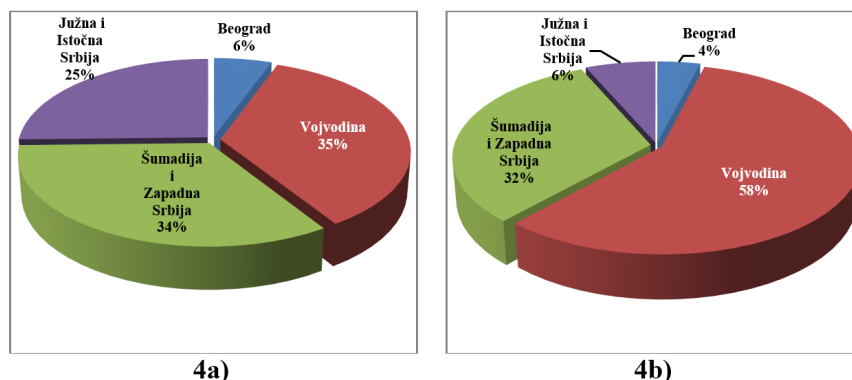

Tabela 2. Poljoprivredna gazdinstva prema veličini jata - brojleri
Table 2. Number of agricultural holdings and number of broilers by flock size

Veličina jata	Brojleri		Gazdinstva	
	Broj	%	Broj	%
1-49	909.163	6,9	38.861	76,4
50-99	488.548	3,7	8.859	17,4
100-300	239.425	1,8	1.862	3,7
300-500	88.040	0,7	260	0,5
500-1000	112.035	0,9	191	0,4
1000-3000	485.440	3,7	315	0,6
3000-5000	465.000	3,6	130	0,3
>=5000	10.314.672	78,7	364	0,7
Total	13.102.323	100,0	50.842	100,0

Izvor: Republički zavod za statistiku, 2013

giona Šumadije i Zapadne Srbije (34%) i Regiona Vojvodine (35%). Kada je, pak, u pitanju broj jedinki (4b) čak 58% ukupnog broja brojlera u Srbiji nalazi se u Regionu Vojvodine, tako da je ovaj region potpuno dominantan u odnosu na ostale regione i do koncentracije o kojoj je napred bilo reči došlo je najviše upravo u ovom regionu. Sa druge strane, učešće Regiona Istočne i Južne Srbije u ukupnom broju brojlera (6%) je drastično manje od učešća ovog regiona u broju farmi koje se bave proizvodnjom pilećeg mesa (25%), kao i od učešća u ukupnom broju kokošaka nosilja (24%) i živine (16%).

Grafikon 4. Regionalna distribucija gazdinstava koja gaje brojlere (1a) i brojlera (1b) u Republici Srbiji prema Popisu poljoprivrede 2012

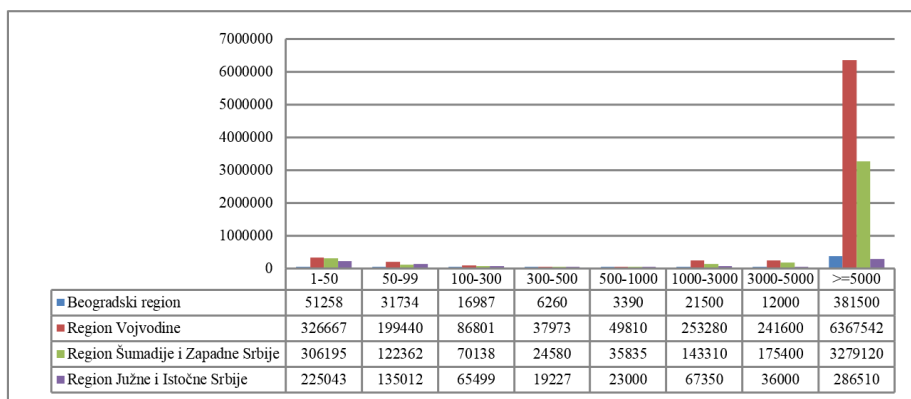
Graph 4. Regional distribution of agricultural holdings growing broilers (1a) and broilers (1b) in the Republic of Serbia according to the Census of Agriculture 2012

Kao i kad je proizvodnja jaja u pitanju, to je posledica razlika u veličini jata u pojedinim regionima (Grafikon 5), a koja je uslovljena istim faktorima kao i kod proizvodnje jaja, uz dodatni uticaj izgrađenosti klaničnih kapaciteta.

Iako je relativno veliki broj gazdinstava sa do 50 brojlera, njihovo učešće u ukupnom broju gazdinstava je ispod 10% kod svih regiona (najmanje je u Vojvodini – 4,32%), osim Regiona Istočne i Južne Srbije, gde je ono 26%. Pošto ovako mali kapaciteti kod proizvodnje mesa, za razliku od proizvodnje jaja, mogu da služe isključivo zadovoljenju sopstvenih potreba, na tržištu pilećeg mesa od strane ovih najmanjih proizvođača nema toliko sezonskih pritisaka. To se ne može reći i za proizvođače sa preko 100 brojlera, koji stvaraju određene tržišne viškove u pojedinim delovima godine i sa njima zadovoljavaju tražnju za pilećim mesom, ali uglavnom van legalnih tržišnih tokova, stvarajući tako neloyalnu ko-

nkurenciju velikim, specijalizovanim proizvođačima (Vukelić et al., 2010). Najveće učešće jata sa preko 5.000 brojlera i ovde je u regionu Vojvodine (84,2%), a najmanje u Regionu Istočne i Južne Srbije (33,4%) gde još uvek nema naznaka ozbiljnije koncentracije i specijalizacije proizvodnje.

REGIONALNI
RAZMEŠTAJ
ŽIVINARSKJE
PROIZVODNJE
U SRBIJI

Grafikon 5. Broj brojlera prema veličini jata po regionima
Figure 5. Number of broilers by flock size

Zaključak 4

Izvršena analiza je pokazala da živinarski sektor u Srbiji karakteriše veliki broj učesnika, ali da je relativno mali broj gazdinstava koja imaju značajniji robni karakter. Ipak, može se govoriti o koncentraciji živinarske proizvodnje jer 1% gazdinstava koja se bave proizvodnjom jaja drži 50% ukupnog broja nosilja dok 1% gazdinstava koje gaje brojlere drži preko 80% ukupnog broja brojlera.

U proizvodnji jaja dominantan je Region Šumadije i Zapadne Srbije, ali je najviše gazdinstava sa velikim kapacitetima u Regionu Vojvodine. Kod proizvodnje brojlerskog mesa nema izrazite dominacije jednog regiona u pogledu broja gazdinstava koja se bave ovom proizvodnjom, ali zato postoji izrazita dominacija Regiona Vojvodine u pogledu broja velikih farmi, pa time i ukupnog broja brojlera. Ovakva regionalna distribucija ne čudi, s obzirom na to da se ishrana u sistemima živinarske proizvodnje kakvi dominiraju kod nas bazira na žitaricama.

Iako se samo na bazi analize razmeštaja broja grla i gazdinstava koja se bave proizvodnjom jaja i pilećeg mesa svakako ne može suditi o svim aspektima koncentracije i specijalizacije proizvodnje ipak se može reći da je ona u ovom momentu izraženija u teškoj liniji. Ista tendencija se, međutim, može očekivati i u lakoj liniji, posebno ukoliko nakon 2020. godine (kada bi trebalo da stupi na snagu (odložena) zabrana držanja nosilja u baterijskim kavezima za jata veća od 300 nosilja) dođe, a za očekivati je, do napuštanja sektora od strane manjih proizvođača. U tom smislu donosiocima odluka rezultati izvršene analize mogu da pruže dobru osnovu za osmišljavanje mera agrarne politike koje bi uvažavale i regionalne specifičnosti. Za takvo nešto, svakako bi bilo korisno u nekom budućem istraživanju sagledati i razlike unutar pojedinih regiona, odnosno između 25 administrativnih oblasti u Republici Srbiji.

5 Literatura

1. Bošnjak, D., Rodić, V. (2008). Regionalna disperzija i intenzitet zastupljenosti stoke u Srbiji, *Savremena poljoprivreda* 57 (3-4): 164-170
2. Dolberg, F. (2007). Poultry production for livelihood improvement and poverty alleviation. In O. Thieme and D. Pilling, eds. *Proceedings of the International Conference Poultry in the Twenty-first Century: avian influenza and beyond*, held 5–7 November 2007, Bangkok, Thailand. http://www.fao.org/Ag/againfo/home/events/bangkok2007/docs/part3/3_1.pdf (23.09.2016.)
3. Fuller, T., Haversb, F., uc, C., Fangd, L., Caod, W.C., Shuc, Y, Marc-Alain Widdowsone, M.A., Smith, T. (2014). Identifying Areas with a High Risk of Human Infection with the Avian Influenza A (H7N9) Virus in East Asia, *J Infect.* 69(2): 174–181. doi:10.1016/j.jinf.2014.03.006
4. Gerber, P., Opio, C. and Steinfeld, H. (2007). Poultry Production and the Environment – a Review, In O. Thieme and D. Pilling, eds. *Proceedings of the International Conference Poultry in the Twenty-first Century: avian influenza and beyond*, held 5–7 November 2007, Bangkok, Thailand. http://www.fao.org/ag/againfo/home/events/bangkok2007/docs/part2/2_2.pdf (pristupljeno 31.08.2016.)
5. Jensen, H.A. and Dolberg, F. (2003). A conceptual framework for using poultry as a tool in poverty alleviation, *Livestock Research for Rural Development* 15, Article 39. <http://www.lrrd.org/lrrd15/5/jens155.htm> (pristupljeno 28.09.2016.)
6. Popović, R. (2014). *Stočarstvo u Republici Srbiji*, Republički zavod za statistiku, ISBN 978-86-6161-132-2
7. Prosser, D., Van Boeckel, M., iao, ., Guo, Wint, W., Robinson, T.P., Takekawa, J. and Gilbert, M. (2011) *Modelling the Distribution of Chickens, Ducks and Geese in China. Agriculture, Ecosystems and Environment* 141: 381-389.
8. Republički zavod za statistiku (2013a). *Baza podataka Popisa poljoprivrede 2012*, http://popispoljoprivrede.stat.rs/?page_id=6221&lang=cir i <http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/public/ReportView.aspx> (pristupano u avgustu i septembru 2016. godine)
9. Republički zavod za statistiku (2013b). *Popis poljoprivrede 2012, Poljoprivreda u Republici Srbiji*, Knjiga 1 i 2, Beograd
10. Robinson T.P., Wint, G.R.W., Conchedda, G., Van Boeckel, T.P., Ercoli, V., Palamara, E., Cinardi, G., D’Aietti, L., Hay, S.I and Gilbert, M. (2014) *Mapping the Global Distribution of Livestock. PLoS ONE* 9(5):e96084. doi:10.1371/journal.pone.0096084
11. Rodić, V., Perić, L., Pavlovski, ., Milošević, N. (2010). Improving the Poultry Sector in Serbia: Major Economic Constraints and Opportunities, *World’s Poultry Science Journal* 66 (2): 241-250, doi:10.1017/S0043933910000292
12. Rodić, V., Perić, L., Djukić-Stojčić, M., Vukelić, N. (2011): *The Environmental Impact of Poultry Production, Biotechnology in Animal Husbandry* 27(4): 1673-1680, doi: 10.2298/BAH1104673R
13. Rodić, V., Perić, L., Pavlovski, . (2014): *Stavovi proizvođača konzumnih jaja prema regulativi za obezbeđenje dobrobiti nosilja, Agroekonomika* 63-64:125-135

14. Scanes, C.G (2007). The Global Importance of Poultry, Poultry Science 86(6): 1057-1058, doi: 10.1093/ps/86.6.1057
15. Steinfeld, H. and Gerber, P (2010). Livestock production and the global environment: Consume less or produce better? Proc Natl Acad Sci USA 107(43):18237-18238, doi: 10.1073/pnas.1012541107
16. Vukelić N., Rodić, V., Novković, N., Bošnjak, D. (2010): An Analysis of the Serbian Poultry Meat Sector, Economics of Agriculture SI2:374-381

REGIONALNI
RAZMEŠTAJ
ŽIVINARSKJE
PROIZVODNJE
U SRBIJI

Primljen/Received: 25.10.2016.

Prihvaćen/Accepted: 02.12.2016.

Departman je u okviru Fakulteta naučno-obrazovna institucijasa dugom tradicijom i velikim naučnoistraživačkim iskustvom. U Departmanu radi dvadesetak naučnih radnika, uglavnom uglednih profesora i mladih talentovanih i perspektivnih saradnika.

Departman je organizator i realizator, zajedno sa kolegama sa drugih departmana, osnovnih studija agroekonomskog smera i smera za agroturizam i ruralni razvoj, kao i master i doktorskih studija iz ovih oblasti.

Departman je ovlašćena institucija za procenu vrednosti kapitala preduzeća i drugih subjekata iz agrobiznisa. Pored toga, uspešno radi i studije ekonomske isplativosti (fisibility studies), biznis plan, marketinška istraživanja i analizu tržišta, studije razvoja vodoprivrede, ekonomske, ekološke i agroekonomske ekspertize, studije upravljačko-organizacionog i finansijskog restrukturiranja, ocenu boniteta preduzeća, računovodstvenu reviziju, statističke, demografske i sociološke studije, informatičke, konsultantske i savetodavne usluge, kao i projekte ruralnog razvoja.

Departman je moderna naučna ustanova koja raspolaže kadrovima, kapacitetima, znanjem, iskustvom, tačnim i pravovremenim informacijama, moćnim pojedincima i uspešnim timovima. Naše ime i naše preporuke se respektuju i uvažavaju. Na tržištu intelektualnih usluga, iz svojih oblasti, Departman je jedna od naših vodećih, kompetentnih i cenjenih naučno-obrazovnih kuća.

UNIVERZITET U NOVOM SADU
POLJOPRIVREDNI FAKULTET
**DEPARTMAN ZA EKONOMIKU POLJOPRIVREDE
I SOCIOLOGIJU SELA**

21000 Novi Sad, Trg Dositeja Obradovića br. 8
Tel: +381 21 458 138, +381 21 475 02 76, Faks: 021 63 50 822
E-mail: redakcija@agroekonomika.rs